

NORGES
IDRETTSFORBUND
Nordland idrettskrets

ANLEGGSPPLAN FOR NORDLAND IDRETTSKRETS 2018 - 2022

Anleggsplan for Nordland idrettskrets

1. Innledning

Nordland idrettskrets har som et uttalt mål å jobbe for flere og bedre idrettsanlegg i Nordland. Idrettsanlegg er et av de viktigste rammevilkår for å skape idrettsglede og aktivitet.

Idrettskretstinget i 2016 vedtok *Idrettspolitisk plattform for årene 2016 – 2019*, - i punkt 3 *Nordland trenger et anleggsløft*, framkommer følgende prioriterte punkter som idrettskretsen skal jobbe med i perioden:

- øke Nordlands andel av spillemidlene
- fylket og kommunene skal bygge idrettsanlegg i tilknytning til skoler
- anleggsutbygging basert på befolkningssammensetning og aktivitet
- ansette anleggskonsulent

Denne planen er derfor en videreutvikling av idrettskretsens forrige anleggsplan, vedtatt på Kretstinget i 2012 og som gjaldt for perioden 2012 – 2015.

Mål

Planen skal være et verktøy i arbeidet med utvikling av og prioritering av alle typer idrettsanlegg i Nordland.

Planen skal:

- Gi beskrivelse av anleggssituasjonen i Nordland
- Gi oversikt over større anlegg med regionalt potensiale
- Være verktøy for planprosesser og samhandling for større anlegg
- Øke kompetansen innen plan-, søke- og byggeprosesser og spillemiddelsøknader for anlegg
- Sørge for samhandling i anleggsprosjekter mellom idrettsråd, særkretser, idrettslag, idrettskrets, kommuner og fylket
- Definere kriterier for prioriteringer av større anlegg
- Gi en prioritert oversikt over behovet for større idrettsanlegg i Nordland med regional potensiale

Bakgrunn

Nordland er et langstrakt fylke med livskraftige bosetninger spredt over et meget stort geografisk område, - derfor trengs det mange og varierte idrettsanlegg over hele fylket. Nordland idrettskrets sin Idrettspolitiske plattform 2016 – 2019 har et eget punkt om *anleggsløft*. For å kunne få til dette må flere faktorer oppfylles, herunder

- Større andel av spillemidlene til Nordland
- Det må bygges idrettshaller og utendørs anlegg i tilknytning til skoler
- Idrettskretsen skal i samarbeid med idrettsråd og særkretser prioritere differensiert anleggsutbygging i forhold til befolkningssammensetningen
- Idrettskretsen skal være ekspert på anleggsutbygging
- Ha anlegg i fylket/landsdelen som kan påta seg nasjonale og/eller Internasjonale idrettsarrangement

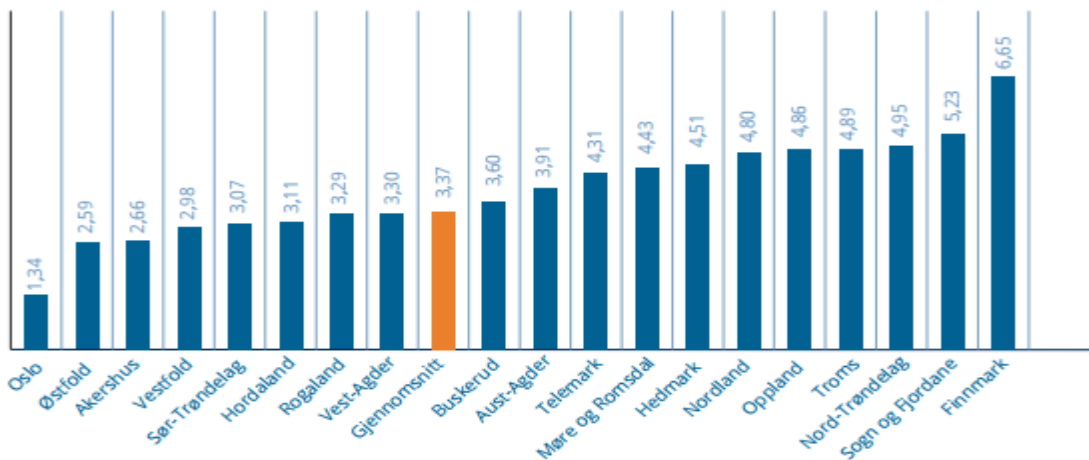
2. *Roller og ansvar*

De fleste idrettsanlegg i Nordland er bygget av kommunene og fylkeskommunen. Mange idrettslag har imidlertid også stått for en stor del av anleggsutbyggingen og i enkelte tilfeller har også andre stått for byggingen, eksempelvis andelslag etablert av idrettslag.

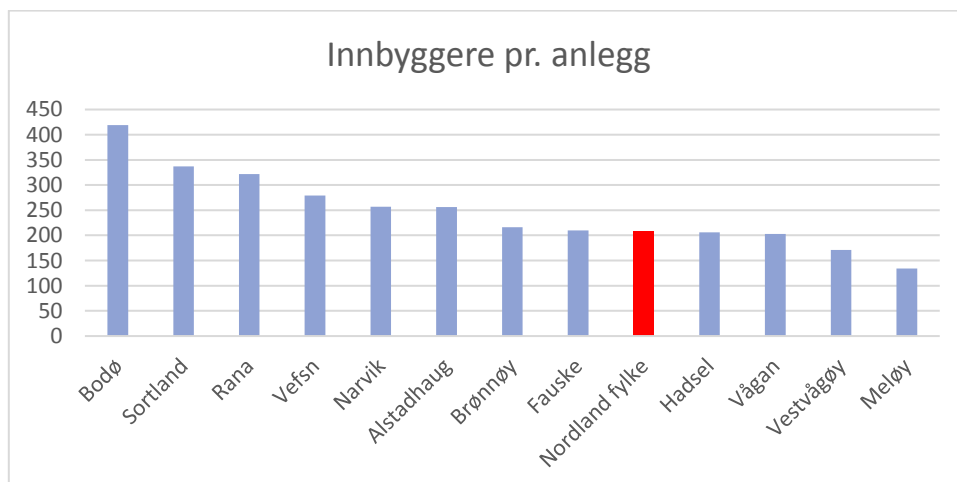
3. *Anleggssituasjonen i Nordland*

Statusbeskrivelse for anleggssituasjonen i Nordland – statistikk basert på rapporten «Spillemidler til idrettsanlegg 2016» utarbeidet av NIF og Kulturdepartementet samt tilbakemelding fra særidrettene i Nordland. I følge statistikken kommer Nordland fylke godt ut med hensyn til antall anlegg pr 1000 innbyggere, men da er avstander til anleggene ikke hensyntatt.

Anleggstilbudet i fylkene (Per 1000 innbyggere)

Antall innbyggere pr anlegg i kommuner med over 5000 innbyggere (i vedlegg 1 ligger tabell over alle kommuner med forklaring):

Oversikten over de største kommunene sammenlignet med hele fylket, viser at eksempelvis Bodø har færrest tilbud, ettersom det er 419 innbyggere pr anlegg, mens Meløy har det «beste tilbudet» med 134 innbyggere pr anlegg. Gjennomsnittet for hele Nordland er 208 innbyggere pr anlegg.

I mange av de små kommunene i Nordland, er anleggsdekningen relativt god sett i forhold til antall innbyggere, men det betyr ikke at det er mange nok eller gode nok anlegg. Heller ikke er avstander tatt hensyn til, ettersom det er mange kommuner i fylket som har spredt bosetning som betyr at innbyggerne i mange tilfeller vil ha relativt lang vei til sine anlegg.

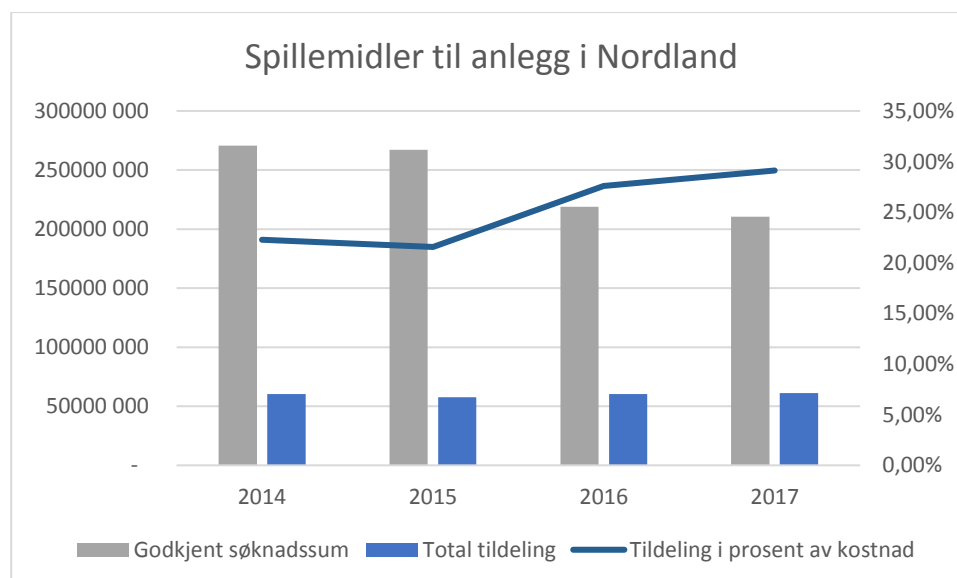
Dette betyr at dekningen i de mindre kommunene blir bra, mens det i de større kommunene blir det for få anlegg i forhold til behovet.

En undersøkelse som Nordland idrettskrets har foretatt senhøsten 2017 blant kommunene i fylket, viser at i pressområdene er det mangel på anlegg i forhold til etterspørselen, men det i utkantene ofte er god plass.

Sammenligning mellom kommuner i hele landet med mer enn 40000 innbyggere, er landsgjennomsnittet på 2,17 anlegg pr 1000 innbyggere, mens Nordlands eneste by med over 40000 innbyggere (Bodø) har 2,39 anlegg pr innbygger. Til sammenligning er tilsvarende tall for Oslo 1,34, mens det for Alta er 4,02.

Spillemidler til anlegg

Oversikten over godkjente søknader, total tildeling samt tildelingsprosent for årene 2014 – 2017. Tabellen ligger i vedlegg 2.

Etterslep

Etterslepet er ei utfordring for de idrettslag som bygger anlegg, da mellomfinansieringen før utbetalingen av spillemidler er svært kostnadskrevene for mange idrettslag. I enkelte tilfeller har kommunen stått for mellomfinansiering i påvente av tippemidler. Her bør det jobbes for at kommunene i langt større grad enn nå, kan tilby mellomfinansiering, noe som vil bety langt lavere kostnader (renter) for utbyggerne.

Etterslepet på landsbasis har blitt redusert fra 3,3 år i 2012 til 2,8 år i 2014 i forbindelse med endring av tippenøkkelen. I 2015 ble det generert 2 663 millioner gjennom Norsk Tipping til idrettsformål, noe som tilsvarer ca. 22 % av byggekostnadene. I Nordland er snittet på etterslepet ca. 3,4 år pr 2017.

Hva bygges?

I løpet av de senere årene er mange kunstgressbaner av ulik størrelse samt en del fotballhaller bygget. I alle kommunene finnes en eller flere gress- eller kunstgressbaner. I

tillegg er det behov for haller tilpasset de enkelte idretter, eksempelvis haller for turn, friidrett, fotball.

I mange kommuner er det også bygget eller under bygging flerbrukshaller som ofte dekker en del av behovet, spesielt i de mindre kommunene. Pr 2017 er det i de fleste kommuner en eller flere haller under kategorien flerbrukshall. Skiløyper/lysløyper og turløyper er også opparbeidet i de fleste nordlandskommunene.

I de større kommunene er det ganske variert hva som bygges. Etterspørselen etter flere typer anlegg er forskjellig fra store sentra kontra mindre steder.

Hvem bygger?

I Nordland bygges idrettsanlegg både av det offentlige (kommuner og fylke) samt av idrettslag og i noen få tilfeller også av andelslag der både kommuner, idrettslag og private er med.

I 2015 sto idrettslag som eiere av 25% (27%) av idrettsanleggene i Nordland, mens kommunene eide 57% (52%). Staten og fylkeskommunen eide hver 1% (1%) av idrettsanleggene i fylket (tallene i parenteser speiler landsgjennomsnittet).

Hvor bygges det?

Det bygges anlegg over hele fylket, men det er de største kommunene som naturlig nok har størst etterspørsel og spørsmål om mer varierte tilbud. Søknader om tippemidler gjenspeiler dette, bl.a. ser vi at de største kommunene er de som har størst andel av søknadene. Eksempelvis står Bodø, Rana, Brønnøy og Narvik kommune for ca. 1/3 av alle godkjente søknader i 2017.

Kristin Setså

Kulturdepartementets anleggspolitiske program

Anleggspolitisk program ble innført i 2003.

Programmet er fra og med 2014 innrettet mot anlegg som det er ønskelig å prioritere ut fra anleggspolitiske vurderinger.

Anlegg som har mottatt midler gjennom dette programmet er

- 2004: Ishockeyhall i Narvik, 4 millioner kroner
- 2015: Vågar turn-og håndballhall, Vågan, 4 millioner kroner
- 2015: Rulleskiløype Klungsetmarka, Fauske, 2,2 millioner kroner
- 2017: Klatrehall Mørkvedlia, Bodø, 0,5 millioner kroner (tilsagn)

4. *Kompetanse*

I dag henter utbyggerne kompetanse hos private aktører evt hos særforbundene som har egne anleggskonsulenter. Å benytte private aktører/konsulentfirma, kan bli kostbart for utbyggerne. Bistand fra særforbundene er derimot gratis.

Nordland idrettskrets har i sin Idrettspolitiske plattform 2016 – 2019 (vedtatt på Idrettskretstinget 2016) bestemt å jobbe for å få ansatt en egen anleggskonsulent som vil kunne bistå utbyggerne av nye idrettsanlegg og evt også ved rehabilitering av gamle anlegg. Idrettskretsen vil med dette bli et ressurscenter for utbygging av idrettsanlegg. Idrettskretsen opprettet i 2016 et anleggsutvalg etter vedtak på Idrettskretstinget samme år.

Utvalget er bl.a. i sitt mandat (pkt.2) gitt i oppdrag «å arbeide for å opprette en egen stilling for å støtte utviklingsarbeid mot kommunene og frivillig sektor for utvikling av anlegg for fysisk aktivitet.»

I kommunene er det byggeteknisk kompetanse som bør kunne benyttes under planlegging og utbygging av idrettsanlegg. I en undersøkelse gjort av Nordland Idrettskrets til kommunene, framkommer det relativt varierte svar, men de fleste av de kommunene som har svart på undersøkelsen, har opplyst at de har personell i alt fra små prosentstillinger opp til hele stillinger innenfor idretts- og friluftsliv.

5. *Anleggsbehov*

Høsten 2017 hadde Nordland idrettskrets en undersøkelse blant særkretsene i Nordland samt i de regionene som omfatter vårt fylke. Vi ser at det fortsatt er et stort behov for bygging av forskjellige typer anlegg, spesielt til spesifikke idretter samt rehabilitering av eksisterende anlegg.

Samtidig ser vi at antall søknader om spillemidler går ned. Fra å ha ligget på nesten 220 søknader pr år de siste årene, var det i 2017 kun 183 søknader. Det henger ikke sammen med behovet vi ser fra særkretsene. Svarene fra særkretsene ligger som vedlegg 3.

I undersøkelsen framkommer det bl.a. følgende behov for anlegg:

- Friidrett: Behov for både nye og oppgradering av eksisterende anlegg, - både innendørs- og utendørsanlegg. Mange anlegg er slitt og mangler de mest nødvendige fasiliteter.
- Skøyter: Kun en aktiv klubb i Nordland, men med kun 250 metersbane, - behov for kunstfrosne anlegg flere steder i fylket, behov også for anlegg for inline.
- Fotball (Hålogaland fk): Behov for fotballhall i Lofoten og i Narvik-området.
- Ishockey: Kun en innendørshall (Narvik) samt en åpen hall under tak (Rana). Behov for flere ishockey-haller, regionen jobber med plan for haller i hele regionen.
- Svømming: Flere haller er gamle og nedslitt og mangler i stor grad nødvendig vedlikehold. Bl.a. har Bodø to haller som drives på dispensasjon og en hall i Narvik

har vært stengt de siste tre årene. Behov for svømmeanlegg flere steder, kretsen peker på Bodø/Salten-området for trenings- og konkurranseanlegg.

Etter årtusenskiftet er det kun åpnet tre svømmeanlegg i fylket (Sandnessjøen, Bodø, Ballangen), mens noen anlegg er blitt stengt i perioden.

- Håndball: Flere steder mangler anlegg i forhold til NHF's minimumsmål for å spille kamper.
- Kampsport: Behov for tilrettelagte trenings- og kamparenaer uten å konkretisere type anlegg og steder.
- Sykkel: Har behov for tilrettelagte arenaer til trening og konkurranser for terrengsykling.
- Andre utendørsidretter (orientering, ridning): Orientering melder behov for flere anlegg i bla. Rana og Bodø (Nordre Nordland tilhører Troms o-krets), mens rytterkretsen melder om behov for anlegg flere steder på Helgeland og Bodø.

Det kan bemerkes at ikke alle særkretser har svart på undersøkelsen, og oversikten er derfor ikke uttømmende.

6. Særlige problemstillinger

- Anlegg til store arrangement

Det finnes kun noen få anlegg som tilfredsstillt kravene til å arrangere nasjonale eller internasjonale mesterskap, bl.a. Skillevollen i Rana (langrenn, skiskyting), Aspmyra og Bodø Spektrum i Bodø (fotball/håndball), Fauske (langrenn, dans) og Fagernesfjellet (alpint) i Narvik. I disse anleggene har det vært arrangert nasjonale mesterskap/spill i toppserie de senere årene. Fauske arrangerte VM i Boogie Woogie i 2012 i Fauske idrettshall.

- Interkommunale anlegg

Så vidt vites finnes det p.t. ingen interkommunale anlegg i fylket. Det jobbes imidlertid med et hallanlegg for bl.a. fotball og friidrett i et samarbeid mellom kommunene Evenes og Narvik i Nordland og Gratangen i Troms. Foreløpig har ingen av kommunene gjort vedtak, men under et møte mellom bl.a. de nevnte kommunenes ordførere og rådmenn sist høst, var det stor enighet om å gjøre alt for å realisere et slikt anlegg.

- Svømmeanlegg

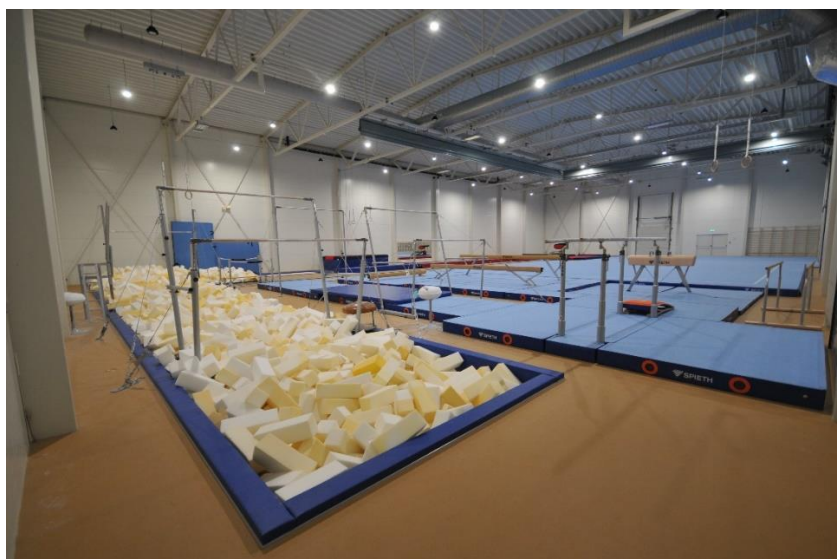
De aller fleste kommunene i fylket har egne svømmeanlegg, men tilstanden til anleggene er av variabel kvalitet. Noen basseng stenges i deler av året, mens andre er åpen både for undervisning i skolene og for befolkningen. Det er kostbart å drive svømmeanlegg og rehabilitering av slike anlegg er også svært kostnadskrevenne. Dessverre sliter mange av de kommunale anleggene under dårlig vedlikehold, og når behovet for på gjøre noe med disse dukker opp, blir det svært dyrt. Noen kommuner benytter seg også av muligheter til å stenge anlegg for å spare penger til drift.

- Minste standard - kvalitet på anlegg.

Særforbundene har laget regler for minstemål og kvalitet for «sine» idrettsanlegg. I tillegg må anlegg tilfredsstillt krav til universell utforming, miljøkrav, kvalitet, tilgjengelighet mv. som er fastsatt av statlige myndigheter. Særforbundenes krav må tilfredsstillt for å kunne arrangere konkurranser i anlegget, og det er ofte en viktig inntektskilde for klubben, i tillegg til at utøverne får trene i anlegg med samme kvalitet som de skal konkurrere i.

- Små kommuner og idrettsanlegg.

De fleste små kommunene har egne anlegg som svømmebasseng, idrettshaller/gymsaler, der kommunen er anleggseier. Anlegg for uteaktiviteter i disse kommunene bygges og drives i stor grad av idrettslagene selv, noen med driftstilskudd fra kommunen, andre uten. Dette innebærer at et fåtall idretter har anlegg, og mange idretter står uten tilfredsstillende lokaliteter.

7. Anleggspolitiske strategier

I Nordland er det de siste årene søkt om spillemidler til mange forskjellige typer anlegg. Tilbakemeldingen fra idrettene viser bygges det ikke anlegg som dekker det behovet idretten ønsker eller har behov for.

I forbindelse med planleggingen bør det tas høyde for å bygge anlegg som kan benyttes av flere idretter, eksempelvis flerbrukshaller og forskjellige typer utendørs arenaer. Det kreves også at anleggene som bygges må være hensiktsmessige til det formålet de er tiltenkt. Ved utbygging av nye skoler bør det ikke bygges små gymsaler, men større idrettshaller som også må være disponibel for allmennheten etter skoletid.

Når det bygges idrettsanlegg må det kunne tas hensyn til hvilket behov anlegget skal dekke, herunder bl.a. aktivitetsnivå og befolkningsgrunnlag.

For å få til denne type utbygging kreves det at andelen av spillemidler til nybygging og rehabilitering i fylket økes. Nordland Idrettskrets har i sin Idrettspolitiske plattform programfestet at det skal jobbes med dette i planperioden.

Treningstid for barn og unge må prioriteres ved fordeling av treningstid i disse hallene.

For å få til et skikkelig løft innenfor idrettsanlegg må kompetansen omkring planlegging og bygging heves, både innenfor idretten, kommunene og hos fylket. Her kan både utdanning og samarbeid være nøkkelen, og opprettelse av stilling som anleggskonsulent hos idrettskretsen kan være en vei mot målet om flere og bedre idrettsanlegg i Nordland.

Interkommunale anlegg finnes ikke i Nordland - her anbefales det at idretten tar initiativ overfor kommunene i sine regioner om å gå sammen om å bygge anlegg som idretten har vist behov for.

8. Suksesskriterier for god anleggsutvikling i Nordland

For å få en tilfredsstillende anleggsutvikling i Nordland, mener Nordland Idrettskrets at

- Kommunene bør stille mellomfinansiering til disposisjon for idrettslag som bygger anlegg. Det er en "billig" kostnad for kommunen som sikrer anleggsbygging i kommunene.
- Det er behov for flere spesialhaller i tillegg til de flerbrukshallene som er bygd. Særlig idretter som trenger utstyr som må rigges opp og ned igjen har behov for haller der utstyret kan stå klar permanent. Det må stilles krav til et visst antall aktive i den idretten det gjelder.
- Vi ønsker flere store arrangement til Nordland, og vi trenger anlegg som kan huse disse arrangementene. Samtidig må disse bygges på steder der det er både infrastruktur, overnattingskapasitet og flyplass i rimelig nærhet, og som tilfredsstiller krav fra arrangørene.
- Vi ønsker lik praksis ved bruk av fylkeskommunale anlegg. Både gratis leie, og at fordeling av treningstid sees i sammenheng med andre anlegg i kommunen.
- Det bygges interkommunale anlegg der forholdene ligger til rette for dette.

Kilder:

Telemarksforskning: Idrettsindeks Nordland 2015

Kulturdepartementet/Norges idrettsforbund: Spillemidler til idrettsanlegg 2016

Nordland idrettskrets: Idrettspolitisk plattform 2016 – 2019

Nordland idrettskrets: Virksomhetsplan 2016 - 2019

www.anleggsregisteret.no

Vedlegg:

Vedlegg 1

Anleggsdekning i Nordland pr 2016:

Tabell fra KUD/NIF: Spillemidler til anlegg 2016 Vekttall og -kategorier for anlegg

1: Fotball grusbane $\geq 90 \times 45$ m; Fotball gressbane $\geq 90 \times 45$ m; Skiløyper (1 poeng per 20km); Klubbhus; Ridebane (*Desimalene skyldes at løypelengder genererer delpoeng*)

2: Flerbrukshall, liten

3: Friidrettsbane kunststoff; Ridehall

4: Flerbrukshall normal; Fotball Treningshall 50x70; Fotball Storhall; Svømmebasseng 12-24m lengde

5: Fotball kunstgressbane $\geq 90 \times 45$; Kunstis bandybane; Kunstis hurtigløp; Ishall

6: Flerbrukshall, stor; Svømmebasseng min. 25m

Anleggstilbudet regnes ut ved å telle opp antall anlegg i kategoriene ovenfor, og gange opp antallet med vekttallet for kategorien.

En kan deretter dele befolkningstallet med anleggstilbudet for å uttrykke tallet i innbygger per anleggstilbud.

Vekttall og - kategori										
		1	2	3	4	5	6			
Kommune	Innbyggere	Antall anlegg uvektet						Anleggs-tilbud	Innbyggere pr anleggs-tilbud	
18	Nordland	241 906	207,74	4	19	108	62	25	1164,87	208
1804	Bodø	50 488	12,50	0	3	10	7	4	120,50	419
1805	Narvik	18 787	17,03	1	2	4	4	2	73,03	257
1811	Bindal	1 465	7,32	0	0	2	0	0	15,32	96
1812	Sømna	2 031	4,18	1	0	2	0	0	14,18	143
1813	Brønnøy	7 962	7,84	0	1	4	2	0	36,84	216
1815	Vega	1 244	2,00	0	0	1	1	0	11,00	113
1816	Vevelstad	507	0,00	0	1	0	1	0	8,00	63
1818	Herøy	1 743	1,00	0	1	2	1	0	17,00	103
1820	Alstahaug	7 437	7,00	0	1	2	1	1	29,00	256
1822	Leirfjord	2 216	0,37	0	0	2	1	0	13,37	166
1824	Vefsn	13 427	6,04	0	2	5	2	1	48,04	279
1825	Grane	1 462	1,30	1	0	1	1	0	12,30	119
1826	Hattfjelldal	1 465	3,00	0	0	2	0	0	11,00	133
1827	Dønna	1 402	1,00	0	0	2	1	0	14,00	100
1828	Nesna	1 838	2,14	0	0	2	2	1	26,14	70
1832	Hemnes	4 486	1,64	0	0	3	2	0	23,64	190
1833	Rana	26 039	23,93	0	2	1	7	2	80,93	322
1834	Lurøy	1 923	4,10	0	0	4	0	0	20,10	96
1835	Træna	478	1,00	0	0	2	0	0	9,00	53
1836	Rødøy	1 268	4,00	0	0	2	0	0	12,00	106
1837	Meløy	6 471	9,45	1	0	4	3	1	48,45	134
1838	Gildeskål	2 043	4,29	0	0	1	0	0	8,29	247
1839	Beiarn	1 034	2,00	0	0	0	0	0	2,00	517
1840	Saltødal	4 700	5,05	0	0	2	1	1	24,05	195
1841	Fauske	9 604	9,84	0	1	4	1	2	45,84	210
1845	Sørfold	1 963	5,00	0	0	1	1	1	20,00	98
1848	Steigen	2 543	7,39	0	0	2	0	0	15,39	165
1849	Hamarøy	1 824	3,31	0	0	2	1	0	16,31	112
1850	Tysfjord	1 974	1,27	0	0	2	1	1	20,27	97
1851	Lødingen	2 144	3,13	0	0	2	0	1	17,13	125
1852	Tjeldsund	1 283	4,56	0	0	3	0	0	16,56	77
1853	Evenes	1 400	3,00	0	0	1	0	0	7,13	196
1854	Ballangen	2 556	3,09	0	0	1	1	1	18,09	141
1856	Røst	551	1,00	0	0	2	0	0	9,00	61
1857	Værøy	765	0,00	0	0	0	1	0	5,00	153
1859	Flakstad	1 336	1,00	0	0	1	1	0	10,00	134
1860	Vestvågøy	11 198	4,51	0	2	6	5	1	65,51	171
1865	Vågan	9 350	4,15	0	0	4	4	1	46,15	203
1866	Hadsel	8 082	2,26	0	0	4	3	1	39,26	206
1867	Bø	2 632	5,49	0	0	2	1	1	24,49	107
1868	Øksnes	4 529	4,22	0	0	2	1	0	17,22	263
1870	Sortland	10 214	6,34	0	2	3	0	1	30,34	337
1871	Andøy	4 980	10,00	0	1	4	3	1	50,00	100
1874	Moskenes	1 062	0,06	0	0	2	1	0	13,06	81

Tabell som viser kommunene med mer enn 5.000 innbyggere:

Kommune	Innbyggere 2016	Innb. pr. anlegg
Bodø	50 488	419
Sortland	10 214	337
Rana	26 039	322
Vefsn	13 427	279
Narvik	18 787	257
Alstadhaug	7 437	256
Brønnøy	7 962	216
Fauske	9 604	210
Hadsel	8 082	206
Vågan	9 350	203
Vestvågøy	11 198	171
Meløy	6 471	134
Nordland fylke	241 906	208

Oversikten over godkjente søknader, total tildeling samt tildelingsprosent for årene 2014 – 2017.

ÅR	Antall søknader totalt	Godkjent søknadssum	Total tildeling	Tildeling i prosent av kostnad
2014		270 761 000	60 324 000	22,28 %
2015	219	267 156 000	57 627 000	21,57 %
2016	216	218 879 000	60 369 000	27,58 %
2017	183	210 401 000	61 266 000	29,12 %